

DELS ANDES AL TOSSAL

CRÒNICA DE LA VISITA A LES COVES DE ROSA PALOMINO, CAMPEROLA AIMARA DEL PERÚ

doris

Rosa va arribar a Les Coves a primers d'agost i només es va poder quedar un dia per motius de visats i d'una agenda molt plena en el seu primer viatge a Europa, concretament a Barcelona per a participar en el Fòrum Mundial de Dones. La seua visita tancava el cercle que es va obrir quan la vaig conèixer en un viatge pel Perú ara fa dos anys. Ella em va portar per l'altiplà, una zona molt especial de la cordillera dels Andes a la vora del llac Titicaca que s'anomene així perquè es trobe a uns 4.800 metres d'altitud i és molt plana. És tan plana que de vegades es confon el blau de l'aigua del llac amb el dels núvols i no se sap ben bé quin és quin. Allà dalt la gent parla la llengua aimara des de molt abans de l'imperi inca i per suposat de l'arribada dels conqueridors espanyols. La cultura aimara no coneix les fronteres artificials que han creat els països de Perú i Bolívia i s'extén per tot l'altiplà on habita este poble indígena originari.

Rosa Palomino és una de les persones d'esta zona i també és la presidenta de l'Asociación Comunicación y Desarrollo PACHA ARU, que vol dir "la veu de la terra". La veu que escolten les dones que la integren per tal de saber que la clau que els obrirà les portes és

la defensa i el manteniment de la seua cultura i la lluita pels drets econòmics en l'entorn rural. A Les Coves tampoc resulta gens fàcil per a la majoria treballar la terra i poder viure dels seus fruits però gràcies a les subvencions europees i a moltes hores de treball no cobrades es va tirant com es pot. Tant la gent aimara com la covarina tenim en comú viure de la terra des de fa moltes generacions de manera tradicional. Ací fins l'arribada dels tractors ara fa uns quaranta anys o més i allà al Perú encara avui es fa igual que sempre, tot a mà i amb l'ajuda els animals. Potser per això les collites són insuficients i la gent aimara s'ha de buscar altres maneres per a sobreviure com la cria d'animals (vaques, alpaques, llames, ovelles, gallines i bacons) i l'intercanvi de productes agrícoles i artesanals als mercats, perquè la seua comercialització es fa difícil per la presió dels intermediaris que marquen uns preus que no cobrisen els costos de producció. Ara les dones de PACHA ARU volen posar en marxa rutes de turisme vivencial i xarxes de comerç solidari perquè altres persones coneguen i valoren la seua cultura i alhora les ajuden econòmicament a desenvolupar-se de manera autònoma. De tot això em va parlar

BAR · RESTAURANTE
LOCAL PARA BANQUETES,
BODAS, COMUNIONES,
BAUTIZOS Y CONVENCIONES

Abierto sábado, domingo y días festivos

Avda. Daniel Montull, s/n • Tel. 964 41 90 58
LA SALZADELLA

FRANKFURT IBAN

*Excel·lents menjars
Gelateria*

C/RAVAL DE VALÈNCIA, 19
TELÈFON 964 426 202
LES COVES DE VINROMÀ